

Kansen en Koersen

Visie op de toekomst van de verblijfsrecreatie in de gemeente Barneveld

Colofon

© Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, augustus 2022

Auteurs

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd
Mevr. A. (Annemiek) Riefel
Dhr. M. (Martijn) Huijgen

BugelHajema Adviseurs
Mevr. R. (Renée) Steenbergen
Mevr. L. (Laura) van Dijk

Gemeente Barneveld
Mevr. D. (Daphne) Bol
Dhr. A. (Alfred) Gijlers

Foto's

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, VisitVeluwe

gemeente Barneveld

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Uitwerking Visie Toerisme en Recreatie 2030 5
1.2 Wat vooraf ging 5
1.3 Totstandkoming visie 6
1.4 Definities en afbakening 7

2 Foto van nu 10
2.1 Positionering Barneveld 10
2.2 Aanbod & vraag 10
2.3 In gesprek met de sector 12
2.4 Bestaand beleid & regionale context 13

3 Trends & marktruimte 17
3.1 Trends & ontwikkelingen 17
3.2 Indicatie marktruimte 17
3.3 Sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen 18

4 Ambities en uitgangspunten 22
4.1 Toekomstbeeld, ambitie en strategie 22
4.2 Randvoorwaarden voor succes 24
4.3 Algemene uitgangspunten 27
4.4 Uitgangspunten per accommodatietype 29

Bijlage 1: SWOT-analyse 37

Bijlage 2: Deelnemers 39

recreatieateliers 39

1 Inleiding

De gemeente Barneveld heeft niet voor niets een groot verblijfsrecreatief aanbod. De gemeente is uitstekend bereikbaar én gelegen op de Veluwe; de op één na populairste vakantiebestemming van Nederland[1] en het grootste natuurgebied van Nederland. Barneveld is daarnaast gelegen in de Gelderse Vallei en kent daardoor een uitgestrekt en divers landschap. In de gemeente liggen negen verschillende kernen met ieder andere kenmerken. Daardoor heeft de gemeente een veelzijdig karakter. De rust en ruimte, bossen, het landelijke gebied, de mogelijkheden om te fietsen en wandelen en dorpjes zijn belangrijke trekkers. Er is een groot potentieel, met andere woorden; we hebben **goud in handen**.

1.1 Uitwerking Visie Toerisme en Recreatie 2030

De gemeente Barneveld heeft in 2020 een nieuwe visie Toerisme en Recreatie opgesteld met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Deze Visie Verblijfsrecreatie is een verdiepingsslag en concrete uitwerking van de pijler verblijf uit de Visie Toerisme en Recreatie 2030 en gericht op *de gehele verblijfsrecreatieve sector (van hotel en B&B tot kampeerterrein en camperplaats).*

Doel Visie Toerisme en Recreatie 2030

De toeristisch-recreatieve sector is ambitieus en wil zich de komende jaren verder ontwikkelen. Dit komt niet alleen de toeristisch-recreatieve sector ten goede. Door cross-overs biedt dit ook kansen voor andere sectoren in het buitengebied (met name de agrarische sector) en het centrumgebied (MKB horeca en detailhandel en cultuursector). Daarnaast draagt toerisme en recreatie bij aan een aantrekkelijk woon-, leef-en vestigingsklimaat.

Afwegingskader

Deze visie geeft duidelijkheid over hoe de toekomst van de verblijfsrecreatieve sector in Barneveld eruit moet komen te zien. En biedt daarmee een helder kader voor partijen met nieuwe initiatieven. In deze visie hebben wij een afwegingskader opgenomen waarbinnen de verblijfsrecreatie zich kan ontwikkelen. Het afwegingskader is enerzijds uitnodigend en anderzijds kaderstellend.

1.2 Wat vooraf ging

Eind 2015 heeft de gemeenteraad van de gemeente Barneveld de Visie Verblijfsrecreatie vastgesteld. De afgelopen jaren is hier uitvoering aan gegeven. In de tussentijd hebben zowel in Barneveld als in de regio diverse ontwikkelingen plaatsgevonden die vragen om een actualisatie, zoals het opzetten van het Vitale Vakantieparken Veluwe programma, het Vitaliteitsonderzoek Verblijfrecreatie Barneveld, transformatievraagstukken en de nieuwe Visie Toerisme en Recreatie 2030 met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Daarnaast zijn er verschillende beleidsstukken en plannen vastgesteld die indirect van invloed zijn op de verblijfsrecreatie: denk bijvoorbeeld aan het Recreatiezoneringsplan Veluwe en het wandelnetwerk.

Een sector van betekenis..

De verblijfsrecreatieve sector is van grote betekenis voor Barneveld: het is een belangrijke economische motor, zowel voor de sector zelf als via de koopkrachttoevloeiing naar de lokale middenstand. Tevens is het een sector met een groot maatschappelijk belang: het invullen van lokale arbeidsplaatsen leidt tot meer binding met de kernen, er ontstaan ‘leerbedrijven’ door arbeidsparticipatie door jongeren en lokale voorzieningen worden gebruikt

[1] Bron: NBTC-NIPO research.

door recreanten én inwoners. Bovendien is de sector volop in ontwikkeling. Het toerisme zit al jaren, voor de coronacrisis, in de lift. Het aantal overnachtingen neemt toe en steeds meer buiten- en binnenlandse toeristen hebben Nederland de afgelopen jaren (her)ontdekt. Tenslotte is het een sector die een belangrijke rol speelt in het buitengebied en haar weerslag heeft op de fysieke leefomgeving.

Om een sector van betekenis te blijven moet het verblijfsrecreatieve aanbod toekomstbestendig zijn. Dat betekent onder meer dat ondernemers in staat zijn én blijven om – bij voorkeur – voorop te lopen en tenminste aansluiting te houden bij de markt. Meebewegen met de markt vraagt ook om ontwikkelingsruimte en oog voor onze waardevolle omgeving. Een aantrekkelijk landschap hoort onlosmakelijk bij de aantrekkingskracht van de gemeente Barneveld voor toeristen.

..met de nodige uitdagingen in Nederland..

De verblijfsrecreatieve sector heeft ook te maken met de nodige uitdagingen, zoals bijvoorbeeld het herstel na de coronacrisis die met name zijn weerslag heeft op de groepsaccommodaties en de zakelijke markt. In deze sectoren is de komende jaren de investeringsruimte wellicht beperkt.

Bij de koopmarkt van recreatiewoningen op recreatieparken ligt de focus steeds vaker op vastgoed-gedreven verkaveling i.p.v. toeristische verhuur. Zo ontstaat steeds meer eenzijdig (tweede woning) aanbod en worden problemen voor de toekomst gecreëerd; nog meer woon- en huisvestingsparken. Ook zien we dat grote buitenlandse investeerders meer recreatieparken opkopen, die vaak worden omgevormd tot parken met verhuuraccommodaties.

Tenslotte neemt de druk op de ruimte toe en moeten er keuzes gemaakt worden hoe we met de inrichting van de ruimte omgaan. Denk daarbij aan de milieudruk rondom de Veluwe, maar ook aan de woningbouwopgave en onze energievoorziening.

..en in Barneveld

Door de vroege ontwikkeling van het toerisme heeft Barneveld, evenals vele andere Veluwegemeenten, last van de ‘wet van de remmende voorsprong’: het aanbod is op een aantal plekken gedateerd, het aantal ‘echt’ toeristische overnachtingen staat onder druk. Tegelijkertijd zien we dat de traditionele doelgroepen blijven komen, maar ook dat er vergrijzing plaatsvindt en een deel van het aanbod ingenomen wordt door doelgroepen met niet toeristische motieven (o.a. arbeidsmigranten en mensen met huisvestingsproblemen).
En de snel veranderende vraag van de gast zorgt ervoor dat vraag en aanbod soms niet optimaal op elkaar aansluiten. Met name kleinschalige accommodaties vinden het een uitdaging om in te spelen op actuele trends, terwijl de gast daar vaak wel om vraagt. Qua innovatiekracht en investeringsvermogen zijn deze ondernemingen niet altijd in staat om goed aansluiting te vinden bij de markt.

1.3 Totstandkoming visie

We hebben verschillende stakeholders betrokken bij de totstandkoming van deze actualisatie. De verblijfsrecreatiebedrijven zijn van de ondernemers. Wij gaan als gemeente niet op de stoel van de ondernemer zitten, maar zien wel een rol voor onszelf in het stimuleren, uitnodigen en faciliteren van initiatieven. Met ondersteuning van een extern bureau hebben wij een zorgvuldig proces doorlopen om tot deze actualisatie te komen.

- We hebben een begeleidingsgroep samengesteld met collega’s van economie, toerisme & recreatie, ruimtelijke ordening en handhaving.
- We hebben twee recreatie-ateliers georganiseerd waarbij we ongeveer 16 personen, een brede vertegenwoordiging van de vrijetijdssector,

waaronder leden van het Toeristisch Platform Barneveld hebben uitgenodigd, zie bijlage 2.
Aanvullend hebben we sessies georganiseerd met een aantal recreatieondernemers, dorpsbelangen en ondernemersverenigingen.

1.4 Definities en afbakening

Definitie verblijfsrecreatie

Verblijfsrecreanten zijn bezoekers die voor kortdurend verblijf de gemeente Barneveld bezoeken en daarbij minimaal één nacht in ons gebied verblijven. Dit kunnen recreatieve en zakelijke gasten zijn. Qua leisure markt onderscheiden we toeristische overnachtingen en overnachtingen van vaste gasten (eigenaren van een jaarplaats of tweede woning in ons gebied). Met de verblijfsrecreatieve sector bedoelen we de bedrijven die een overnachtingsplaats aanbieden.

Verblijfsrecreatie staat nooit op zichzelf. Een aantrekkelijke toeristische bestemming beschikt over voldoende overnachtingsmogelijkheden én dagrecreatie voorzieningen, zoals fiets- en wandelpaden, horecagelegenheden en attracties. Het samenspel tussen dag en verblijf creëert een aantrekkelijk totaalproduct. Deze visie gaat specifiek in op de verblijfsrecreatieve sector.

Afbakening aanbod

We nemen de volgende verblijfsaccommodatie typen mee in deze visie:

Tabel 1.1. Afbakening en definities verblijfsrecreatie categorieën.

Categorie	Definitie[2]
Bed & Breakfast	Een Bed & Breakfast is kleinschalig ondergeschikt aan de woonfunctie en wordt gerund door de hoofdbewoner als nevenactiviteit.
Hotel	Een hotel is een accommodatie met slaapplaatsen voor logiesverstrekking in overwegend één- en tweepersoonskamers tegen boeking per nacht, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt.
Vakantiepark / Verblijfsrecreatie terrein	Onder vakantieparken / verblijfsrecreatie terreinen verstaan we zowel kampeerterreinen als huisjesterreinen. Dit zijn terreinen met (volledig of gedeeltelijk) toeristische slaapplaatsen, waarop kan worden overnacht in tenten, toercaravans, campers, tenthuisjes of trekkershutten. Evenals terreinen met een aantal zomerhuisjes, stacaravans, (vakantie-)bungalows of (vakantie-)appartementen, die hoofdzakelijk voor verhuur door de exploitant of beheerder van het complex beschikbaar zijn.
Kleinschalig kampeerterrein	Een kleinschalig kampeerterrein heeft een beperkt aantal standplaatsen, is ondergeschikt aan de hoofdfunctie en wordt gerund door de hoofdbewoner als nevenactiviteit.
Losse recreatiewoning	Losse recreatiewoningen zijn solitaire bungalows en/of huisjes die niet op een verblijfsrecreatieterrein zijn gelegen.
Particuliere verhuur	Iemand die een ruimte in zijn woning of de volledige woning tijdelijk verhuurd als logiesaccommodatie, bijvoorbeeld via een platform zoals AirBnB of Expedia.
Camperterrein / -plaats	Een camperterrein is een speciaal voor campers ingerichte parkeerplaats, niet op een verblijfsrecreatieterrein gelegen. Hier mag de camper worden geparkeerd en is recreatief

[2] Bron: de definities zijn gebaseerd op landelijke definities, zoals o.a. gehanteerd door het CBS.

	overnachten toegestaan. Een camper of kampeerauto is een motorvoertuig, dat is ingericht om in te overnachten en te verblijven.
Groeps-accommodatie	Accommodatie met logiesverstrekking overwegend aan personen in groepsverband met slaapgelegenheid in kamers, zalen, huisjes, tenthuisjes, appartementen en/of tenten die gasten mogelijk met vreemden moeten delen. Bijvoorbeeld: een kampeerboerderij, (kinder)vakantiehuis, kamphuis of natuurvriendenhuis.

2 Foto van nu

Dit hoofdstuk geeft inzicht in het huidige aanbod en bestaande beleid en kaders. Allereerst gaan we in op de positionering van Barneveld (paragraaf 2.1). Daarna brengen we de sector in beeld in paragraaf 2.2. Vervolgens schetsen we het huidige beleid en de regionale context (paragraaf 2.3). We hebben geput uit de Visie Toerisme en Recreatie 2030, aangevuld met andere gegevens.

2.1 Positionering Barneveld

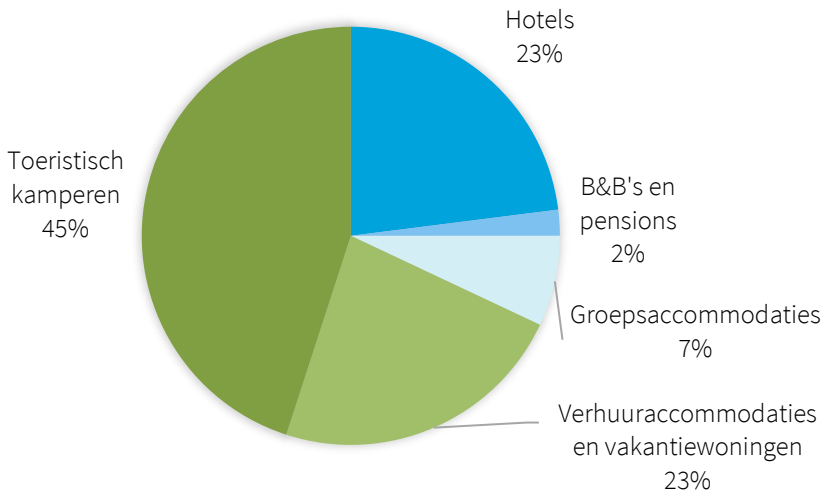
In de visie Toerisme en Recreatie 2030 staat het volgende over positionering:

> We adviseren deels voort te bouwen op de 'oude' bewezen kwaliteiten van rust, ruimte, groen en gastvrijheid. Tegelijkertijd is het belangrijk als Barneveld zich onderscheidt van de vele andere Veluwegemeenten (die dit ook allemaal hebben) en hierin keuzes maakt, want 'wie niet kiest, verliest'. *Daarom pleiten we ervoor dat Barneveld zich in de positionering opstelt als gemeente die, voortbouwend op sterke authentieke kernwaarden, ervoor kiest om een sterk ondernemende gemeente te zijn met veel ruimte voor vernieuwing.* Daarmee ook goed aansluitend bij de wijze waarop de gemeente zich richting bedrijven en bewoners positioneert.

2.2 Aanbod & vraag

In de loop der decennia is een omvangrijk aanbod aan logiesaccommodaties ontstaan. In totaal worden ongeveer 32.000 slaapplaatsen[3] in Barneveld aangeboden voor toeristische verhuur[4]. De meeste slaapplaatsen bevinden zich op de vakantieparken (verblijfsrecreatieterreinen, kleinschalige kampeerterreinen en gecombineerde bedrijven) in Garderen en Voorthuizen. In totaal zijn er 306 hotelkamers in de gemeente. Deze bevinden zich voornamelijk in drie grote hotels[5]. De gemeente beschikt over een *groot aantal vaste* vakantieverblijven (jaarplaatsen, chalets, tweede woningen en seizoenplaatsen).

Figuur 2.1 Toeristische overnachtingen in de gemeente Barneveld in 2018.

[3] AirBnB is hierin niet meegenomen.
[4] Hieronder wordt een verhuurperiode korter dan twee maanden verstaan.
[5] Bron: Visie Toerisme en Recreatie 2030, ZKA, 2020.

Toename overnachtingen

In totaal werden in 2021 607.113 nachten in Barneveld doorgebracht (bron: toeristenbelasting, gemeente Barneveld). Een stijging van 5% ten opzichte van 2019 (579.029 overnachtingen). Daarmee was het aantal overnachtingen in 2021 zelfs weer boven het niveau van voor de coronacrisis. In 2020 was er een kleine dip te zien; 7% minder overnachtingen in vergelijking met 2019 (540.949 overnachtingen). Deze dip kan o.a. worden verklaard door de maatregelen die werden getroffen om het coronavirus in te perken, zoals de lockdown in het voorjaar van 2020.

Ongeveer 7% van het totaal aantal overnachtingen op de Veluwe wordt doorgebracht in een accommodatie in de gemeente Barneveld.

Het aantal objecten waarvoor forensenbelasting is betaald steeg in de periode van 2019 – 2021 van 4.307 naar 4.406. Hiermee stegen ook de inkomsten uit de forensenbelasting; van ruim €930.000 in 2019 naar bijna €1,1 miljoen in 2021.

Uit cijfers over 2018 blijkt dat van het aantal toeristische overnachtingen (excl. vaste staanplaatsen) zo'n 45% plaatsvindt in een tent, caravan of trekkershut (toeristisch kamperen, zie figuur 2.1). En 23% in een huisje of andere verhuuraccommodatie. De hotels in de gemeente genereerden zo'n 23% van het totaal aantal overnachtingen.

Vitaliteit Vakantieparken

Begin 2021 heeft het Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd een vitaliteitsonderzoek uitgevoerd onder de vakantieparken in de gemeente Barneveld[6]. In dit onderzoek zijn uitsluitend vakantieparken (kampeerterreinen en huisjesterreinen), enkele groepsaccommodaties en gecombineerde bedrijven meegenomen, zowel bedrijfsmatig als niet-bedrijfsmatig geëxploiteerd. Uit dit onderzoek kunnen we een aantal relevante conclusies trekken:

- Het grootste deel van het aanbod is vitaal
  75% van de bedrijven is vitaal. Een kleine groep (8% van de bedrijven) kan worden getypeerd als echte voorlopers. Bijna een kwart van de bedrijven (22%) zijn 'zorgenkindjes', de kwaliteit en/of het toekomstperspectief staan onder druk. Eén bedrijf is getypeerd als achterblijver.
- Er zijn veel kleinschalige vakantieparken
  Het gemiddelde aantal plaatsen per park is 146, dit is relatief klein.
- Niet heel positief, niet heel negatief
  Als we kijken naar de scores in het vitaliteitsmodel valt op dat veel bedrijven rond het nulpunt scoren. Dit is niet heel positief, maar ook niet negatief. De bedrijven zijn vitaal maar ze scoren niet hoog. Hetzelfde geldt voor de groep zorgenkindjes, deze scoren over het algemeen niet heel laag. Een deel van deze groep kan naar verwachting met een relatief kleine impuls verschuiven naar de groep middenmoters.
- Weinig onderscheidend vermogen en beperkte diversiteit
  De gemeente beschikt over een groot aantal vakantieparken met vaste vakantieverblijven. Vaak zijn er geen of weinig recreatieve voorzieningen (speeltuin, zwembad, horeca etc.) en scoren de parken laag op ondernemerschap (visie op de markt, bezig met ontwikkelen en investeren etc.). Doordat de bezetting over het algemeen goed is ontbreekt veelal de noodzaak om te innoveren en in te spelen op ontwikkelingen in de markt. Hierdoor hebben deze parken *weinig onderscheidend vermogen* en een *beperkte diversiteit*.

[6] Zie voor meer informatie het onderzoek Vitaliteit Verblijfsrecreatie Barneveld, 2021.

Aantrekkingskracht leefstijlen

Uit de Visie Toerisme en Recreatie 2030 blijkt dat een groot deel van de verblijfsrecreanten in Barneveld afkomstig is uit eigen land en woonachtig in de Randstad (incl. zakelijk verblijf). Het aanbod is overheersend aantrekkelijk voor vier doelgroepen (o.b.v. de Leefstijlvinder.nl[7]), namelijk:

- De vakantieparken (kampeer- en huisjesterreinen) zijn voornamelijk aantrekkelijk voor de harmoniezoekers en verbindingszoekers.
- De hotels trekken voornamelijk plezierzoekers en stijlzoekers aan[8].

In de Visie Toerisme en Recreatie 2030 wordt het advies meegegeven om, deels in lijn met VisitVeluwe, als primaire focus de plezierzoeker, verbindingszoeker en harmoniezoeker te bedienen met een kwalitatief hoogwaardig aanbod. Indien het aanbod kwalitatief in orde is voor deze groepen, zullen naar verwachting ook gezinnen uit het blauwe kwadrant (o.a. stijlzoekers en inzichtzoekers) Barneveld weten te vinden.

2.3 In gesprek met de sector

We hebben twee bijeenkomsten georganiseerd en een aantal interviews met ondernemers en organisaties gevoerd. Daaruit komen een aantal belangrijke punten naar voren:

- De landschappelijke kernkwaliteiten van Barneveld moeten worden gekoesterd en behouden. Door bijvoorbeeld de plaatsing van windmolens kunnen die kwaliteiten onder druk komen te staan.
- Door de tweede woningenparken wordt ondersteuning van de gemeente gemist, bijvoorbeeld rondom de aanpak van permanente bewoning. Eigenaarsverenigingen kunnen nu bij geschillen geen juridische stappen zetten.
- Ondernemers / organisaties geven aan dat de gemeente meer mag inzetten op camperplaatsen, maar dat dit wel onder bepaalde voorwaarden moet gebeuren.
- Het aanbod van hotels is volgens een aantal ondernemers op orde. In Barneveld (de kern) is wellicht nog ruimte voor meer aanbod. Het ontbreekt aan bijvoorbeeld hostels of middenklasse hotels. Voor de zakelijke markt is er voldoende aanbod.
- Beleid op het gebied van B&B's wordt gemist.
- De gemeente is niet altijd goed op de hoogte van ontwikkelingen. Er is behoefte aan een bedrijfscontactfunctionaris of recreatieloket: een eerste contactpersoon voor ondernemers.
- Daarnaast wordt aangegeven dat de gemeente niet altijd goed gehoor geeft aan geluiden van burgers, bijvoorbeeld als ze met initiatieven komen. Communicatie met de gemeente is niet altijd makkelijk.
- De markt moet kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen en verblijfsconcepten: tiny houses, bijzondere accommodaties, vraag naar meer luxe. Meer diversiteit in het aanbod is gewenst. Het aandeel korte vakanties neemt toe. Barneveld kan zich promoten als 'short-stay' bestemming. Op basis van het huidige beleid is het (snel) inspelen op deze ontwikkelingen niet makkelijk.
- Jaarrond toerisme en beleefbaarheid wordt erg belangrijk bevonden.
- Toerisme in vrijkomende agrarische bebouwing is onder voorwaarden mogelijk. Wel vindt men het belangrijk dat er geen overaanbod ontstaat.

[7] Zie www.leefstijlvinder.nl voor meer informatie over de Leefstijlvinder.

[8] Bron: Visie Toerisme en Recreatie 2030, ZKA, 2020.

2.4 Bestaand beleid & regionale context

Ontwikkelingen, programma's en kaders

Een aantal lokale, regionale en nationale ontwikkelingen en kaders zijn relevant voor de verblijfsrecreatieve sector. Hieronder hebben we degene die het *meest relevant* zijn voor deze visie bondig weergegeven.

Visie Toerisme en Recreatie 2030

De gemeente Barneveld heeft in 2020 een nieuwe visie Toerisme en Recreatie opgesteld met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Daarin wordt o.a. het volgende toekomstbeeld geschetst:

"Vanuit sterk traditionele kernwaarden is Barneveld ook toeristisch gezien een ondernemende gemeente, waarbij men oog heeft voor elkaar en de gast. Er liggen kansen voor het aantrekken van de Duitse en Belgische gast, evenals voor zakelijk toerisme. Door nieuw aanbod toe te voegen, in te zetten op verlenging van het toeristisch seizoen en daarnaast te blijven investeren in het bestaande (verblijfs)aanbod, weten Barneveldse ondernemers ook in de toekomst hun gasten te boeien."

Dit toekomstbeeld wordt bereikt door te werken aan de volgende vier doelen:

- We maken duidelijke keuzes in profilering en positionering en vanuit eigen kracht sluiten we aan bij regionale samenwerkingsverbanden.
- We versterken de beleving van het toeristisch recreatieve landschap
- We zetten ons in om het aanbod meer jaarrond beleefbaar te maken
- We willen het bestaande aanbod kwalitatief door ontwikkelen en aanvullen met bijzondere en vernieuwende concepten.

Visie Verblijfsrecreatie 2015

De Visie Verblijfsrecreatie uit 2015 is specifiek gericht op de vakantieparken en kampeerterreinen. In de visie wordt onder andere ingezet op meer diversiteit en onderscheidend vermogen creëren en een verbreding / verschuiving van het aanbod. Om dat te realiseren is onder andere ingezet op:

- Bewustwording: de sector betrekken bij de uitwerking van de visie, zodat een gedeeld urgentiegevoel ontstaat;
- Kopgroep uitdagen en faciliteren: ondernemers met vernieuwende plannen uitnodigen om langs te komen, zodat een leertraject kan worden doorlopen en voorbeelden worden neergezet. Het toeristisch aanjaagteam dagen wij uit om te verbreden met "frisdenkers" uit andere sectoren;
- Bestuurlijke keuzes maken: met de visie wil de gemeente duidelijke keuzes maken om het toekomstbeeld na te streven en de beschikbare instrumenten optimaal in te zetten.

In de visie worden onder andere de volgende streefbeelden geschetst:

- Wisselende verhuur neemt toe; het aandeel toeristische kortdurende verhuur neemt toe t.o.v. de tweede huisjesparken;
- Ondernemers volgen de trends in verblijfsrecreatie en spelen daar op in: zij krijgen hiervoor ruimte binnen de bestemmingsplanregels;
- Waar mogelijk ontstaat enige open ruimte tussen de nu vaak aaneengesloten parken (bijvoorbeeld in de vorm van groenstroken);
- Permanente bewoning en ander ongewenst gebruik wordt structureel via handhaving tegengegaan.

De bestaande visie is met name ruimtelijk ingestoken. In deze herijking kiezen we voor een bredere insteek. Bovengenoemde streefbeelden blijven relevant. Daar borduren we in dit stuk verder op voort.

Pilot camperplaatsen Barneveld

Voor het toestaan van camperplaatsen buiten de reguliere verblijfsrecreatieterreinen heeft de gemeente de afgelopen jaren uitvoering gegeven aan de pilot camperplaatsen. Uit een evaluatie van deze pilot komt naar voren dat er meerdere aanvragen zijn geweest om camperplaatsen te realiseren. De gestelde randvoorwaarden bleken echter te beperkend. Hierdoor zijn diverse aanvragen afgewezen en/of uitgesteld. Het aanbod voor camperaars in Barneveld is hierom niet noemenswaardig verbreed terwijl dat wel de bedoeling was. De evaluatie van de camperplaatsen is besproken met een afvaardiging uit de sector. De belangrijkste conclusies zijn:

- Camperplaatsen en camperaars moeten worden opgenomen in deze visie. Hierbij is een goede definitie van beide begrippen een belangrijk aandachtspunt.
- Maximaliseren van totaal aantal camperplaatsen in de gemeente Barneveld (hetgeen maximaal is toegestaan moet in verhouding staan tot het bestaande aanbod en de omvang van de doelgroep ‘camperaars’). We hanteren als uitgangspunt een maximum van 5 camperterreinen met elk maximaal 8 camperplaatsen.
- Stel randvoorwaarden op m.b.t. beheer van het terrein en het voorzieningenniveau. Het moet duidelijk zijn wie er verantwoordelijk is voor het camperterrein en de sanitaire voorzieningen zijn minimaal.

Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en Omgevingsverordening Gelderland – februari 2022

In de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening is het ruimtelijk beleid van de provincie Gelderland vastgelegd. De provincie wil met de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening de Natura2000 gebieden, het Gelders Natuurnetwerk (GGN) en de Groene Ontwikkelingszone, dat voor de biodiversiteit belangrijke gebieden in en buiten Gelderland verbindt, beschermen en versterken.

Wat betreft solitaire recreatiewoningen is de provincie terughoudend. Deze mogen alleen op een reguliere woningbouwlocatie worden gebouwd en alleen als er sprake is van bedrijfsmatige exploitatie. Deze laatste voorwaarde geldt ook voor de uitbreiding van een bestaande recreatiewoning. Permanente bewoning is niet toegestaan.
Voor de uitbreiding en nieuwvestiging van recreatieparken gelden geen specifieke provinciale regels. De activiteit moet net als elke andere ontwikkeling passen binnen het beleid dat voor het specifieke gebied geldt.

Vitale Vakantieparken Veluwe

Sinds enkele jaren werkt de gemeente Barneveld samen met andere gemeenten aan de vitalisering van de vakantieparken op de Veluwe. Ze streven naar een divers en kwalitatief goed aanbod van vakantieparken en daarmee een sterke schakel in het hele toeristisch-recreatieve aanbod op de Veluwe. Om deze ambitie waar te maken werken de gemeenten en de provincie Gelderland samen met recreatieondernemers aan Innovatie, Herstructurering en Veiligheid & Leefbaarheid binnen het programma Vitale Vakantieparken Veluwe.
Daarnaast hebben de provincie Gelderland en tien Veluwse gemeenten de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV) opgericht om de beoogde kwaliteitsimpuls op vakantieparken te genereren. De Ontwikkelingsmaatschappij bestaat uit een ontwikkelbedrijf en fonds. Het ontwikkelbedrijf kan projecten uitvoeren, bijvoorbeeld het aankopen van een park, investeren in kwaliteitsverbetering en tijdelijk beheren en verkopen. Het fonds stelt geld (garanties, leningen, bijdragen) beschikbaar om projecten mogelijk te maken. Ook kunnen recreatieparken gebruik maken van Het kwaliteitsteam Veluwe: dit team van experts biedt advies en coaching op specialistische gebieden aan vakantieparken die willen werken aan een vitale toekomst. Tenslotte is het programma ook bezig met het vormgeven van Het Park van de Toekomst. In het Park van de Toekomst staat duurzaamheid, klimaatadaptatie en natuur centraal en wordt er gewerkt aan toekomstbestendige en duurzame vakantieparken.

Ariadne project

Het Ariadne project – initiatief van de provincie Gelderland – ondersteunt gemeenten in het voorkomen en bestrijden van ondermijnende criminaliteit op en rondom vakantieparken in Gelderland.

Regio Deal Veluwe

De Veluwe heeft in 2019 een bijdrage van 12,5 miljoen van het Rijk gekregen voor de Regio Deal Veluwe. De Regio Deal Veluwe is erop gericht om complexe en samenhangende opgaven waar de Veluwe voor staat aan te pakken. Daarbij bouwt de Regio Deal voort op de Veluwe Agenda en het programmaplan Vitale Vakantieparken.

Recreatiezonering Veluwe

Op de Veluwe is veel aandacht voor de toeristische druk in verhouding tot de draagkracht van de leefomgeving en natuur. Met de Recreatiezonering, inmiddels als concept vastgesteld, wordt invulling gegeven aan het spreiden van bezoekers over de Veluwe. Ook in de Regio Deal Veluwe is aandacht voor de steeds groter wordende recreatiedruk. De vele bezoekers zijn essentieel voor de economie, maar belasten ook de natuur. De gemeente Barneveld ziet deze toenemende recreatiedruk ook in een aantal kernen, zoals Garderen en Kootwijk. Er wordt op de Veluwe gewerkt aan een goede balans tussen druk en draagkracht en met aandacht voor de leefbaarheid voor onze eigen inwoners.

Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley en Ontwikkelbeeld Amersfoort

Nederland staat voor een grote woonopgave. Tot 2040 moeten 1 miljoen woningen worden gerealiseerd waarvan 100.000 woningen in de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley. Dat leidt tot meer recreatie. In de Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley is het streven gericht om deze extra behoefte te faciliteren in de randen van de Veluwe en niet op de Veluwe zelf.

3 Trends & marktruimte

Voor een gezonde verblijfsrecreatiesector is het van belang de trends te signaleren: algemeen, regionaal en zo mogelijk lokaal. Ondernemers moeten inspelen op trends, erop vooruit lopen of zelf de trend zetten. De gemeente faciliteert en stimuleert dat ondernemers dit kunnen doen. Dit hoofdstuk geeft een beeld van de trends en ontwikkelingen (paragraaf 3.1), een indicatie van de marktruimte (paragraaf 3.2) en kansen en bedreigingen (paragraaf 3.3).

3.1 Trends & ontwikkelingen

In de Visie Toerisme en Recreatie 2030 worden een aantal trends genoemd die relevant zijn voor de verblijfsrecreatieve sector in Barneveld, waaronder de kansrijke zakelijke markt, vrijkomende agrarische bebouwing recreatief benutten en een toenemende vraag naar bijzondere vormen van verblijf. Hieronder hebben we enkele trends toegevoegd die relevant zijn voor deze visie.

- Impact corona
  De komende jaren zal de coronapandemie naar verwachting nog voor de nodige onzekerheid zorgen. Voor binnenlands toerisme wordt herstel verwacht in 2022, voor inkomend toerisme wordt het herstel niet eerder dan 2024 verwacht (NBTC, 2021). De verblijfsrecreatiebedrijven kunnen hiervan profiteren, als Nederlanders meer in eigen land op vakantie blijven gaan (NRIT, 2021).
- Waardevol toerisme
  Uitgangspunt is dat de ontwikkeling van toerisme in balans moet zijn met de leefomgeving. Toerisme is in balans op het moment dat het bijdraagt aan maatschappelijke opgaven en de draagkracht van een gebied (landschappelijk, ecologisch, maatschappelijk) niet overschrijdt.
- Schaalvergroting
  De gemiddelde beddencapaciteit van logiesaccommodaties neemt toe terwijl het aantal accommodaties afneemt.
- Transformatie naar meer verhuur op kampeerterreinen
  Kampeerterreinen bieden steeds vaker verhuuraccommodaties aan, zoals stacaravans, chalets, glamping tenten en trekkershutten.
- Gemiddelde verblijfsduur is korter
  De shortbreak markt groeit. Steeds vaker boeken mensen een korte vakantie in eigen land buiten de traditionele langere vakantie om.
- Groei particuliere accommodaties
  Niet alleen via AirBnB maar ook via bijvoorbeeld Booking, HomeAway, Wimdu en Vrienden op de Fiets worden steeds meer overnachtingen geboekt in een particuliere accommodatie. Waar dit enerzijds zorgt voor ondernemerschap en extra inkomsten voor verhuurders, kan dit ook protesten opleveren in de samenleving wanneer woonwijken ‘overgenomen’ worden door toeristen.

3.2 Indicatie marktruimte

Daarnaast zien we de volgende marktruimte als we een hele globale vooruitblik[9] maken naar 2030:

[9] We hebben ons gebaseerd op provinciale en landelijke gegevens. Er is geen rekening gehouden met de bestaande planvoorraad.

- Hotels, omdat de vraag – naar voorspelling – de komende jaren toeneemt, is er waarschijnlijk nog ruimte voor extra bedden. De bestaande hotelbezetting was circa 58% in 2018 (bron: ZKA, 2020) en daarmee iets lager dan het provinciale gemiddelde (64%). Binnen de bestaande hotelcapaciteit lijkt dus nog ruimte. Gezien de positieve voorspellingen verwachten wij dat er ruimte ontstaat voor een kleinschalig hotel, gericht op onderscheidende doelgroepen.
- Over het algemeen neemt het aantal overnachtingen in B&B's toe in Nederland. Er is echter ook een enorme groei geweest in het aanbod. Inschatting is dat er nog voorzichtige marktruimte overblijft.
- Verhuuraccommodaties, bungalows en huisjes, omdat de toeristische vraag naar voorspelling de komende jaren toeneemt, is er naar inschatting nog ruimte voor extra bedden. Bovendien is de impact van corona op dit type accommodaties – voor zover op het moment van schrijven kan worden overzien – relatief beperkt.
- Het camperen is al jaren een stijgende trend, zowel onder Nederlanders als buitenlandse bezoekers. Er is naar verwachting nog marktruimte voor nieuwe camperplekken.
- De marktruimte voor kampeerterreinen incl. kleinschalige kampeerterreinen (zoals kamperen bij de boer) is neutraal. Hierbij merken we op dat de marktruimte sterk afhangt voor welke leefstijlen een park of accommodatie aantrekkelijk is: er is in mindere mate ruimte voor 'meer van hetzelfde', maar onderscheidend aanbod kan wel vraag creëren. Over het algemeen loopt het traditionele kamperen in een tent of (sta)caravan in Nederland iets terug. De negatieve trend is de laatste jaren afgezwakt, en door corona heeft zelfs een opleving plaatsgevonden, zo is de verkoop van traditionele kampeermiddelen toegenomen. Bovendien laat het succes van bijzondere campingconcepten, zoals pop-up festivalcampings, zien dat onderscheidende concepten weer voor groei kunnen zorgen. Ook zien we een opleving bij verhuuraccommodaties en bijvoorbeeld kamperen met privé sanitair. We zien dat er met name ruimte is voor vernieuwende concepten, maar ook voor de traditionelere doelgroep blijft ruimte (in een tent of toer- of stacaravan). Die dreigen door de opkomst van bungalow- en huisjesparken over minder geschikt en betaalbaar aanbod te kunnen beschikken, terwijl er vraag blijft.

3.3 Sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen

Een SWOT-analyse[10] geeft de sterke en zwakke punten en kansen en bedreigingen overzichtelijk weer. In een SWOT-analyse wordt onderscheid gemaakt tussen een interne en externe analyse. De interne analyse betreft aspecten waar de gemeente zelf invloed op uit kan oefenen. Kansen en bedreigingen bevinden zich buiten de invloedsfeer van de gemeente, maar hierop kan wel worden ingespeeld. De SWOT-analyse helpt om inzichtelijk te maken waar aan moet worden gewerkt.

Totstandkoming SWOT-analyse: koppeling Visie Toerisme en Recreatie

In de Visie Toerisme en Recreatie 2030 is een SWOT-analyse opgesteld voor de gehele vrijetijdssector. Voor deze Visie Verblijfsrecreatie hebben we daaruit geput. Daarnaast hebben we aangaande verblijfsrecreatie punten toegevoegd, zie bijlage 1. Die punten komen uit de analyses uit hoofdstuk 2 en 3 en gesprekken met de sector. Hieronder volgen de meest relevante conclusies voor deze visie.

[10] Bronnen o.a.: Visie Toerisme en Recreatie, ZKA, 2019. Vitaliteitsonderzoek Verblijfsrecreatie Barneveld, Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, 2020. Trendrapport Toerisme & Recreatie, NRIT et al, 2020. Input klankbordgroepleden.

Belangrijkste conclusies SWOT-analyse

Barneveld heeft een sterk recreatief product met o.a. een breed routeaanbod. Het verblijfsrecreatieve aanbod is redelijk omvangrijk met grote clusters rondom Garderen en Voorthuizen. De meeste vakantieparken zijn kleinschalig. De bezettingsgraden zijn goed en over het algemeen is het aanbod vitaal (voldoende kwaliteit en toekomstbestendig), maar het merendeel van de bedrijven (vakantieparken en groepsaccommodaties) scoort rond het nulpunt, dus niet uitgesproken goed en niet uitgesproken slecht. Dat heeft o.a. te maken met het beperkte onderscheidend vermogen. Tot slot is het aantal toeristische slaapplaatsen beperkt (kortdurende wisselende verhuur).
Er zijn ook de nodige bedreigingen, zoals concurrentie van andere bestemmingen en ontwikkelingen, zoals Lelystad Airport en rondom de energietransitie (windmolens, zonneparken) die invloed kunnen hebben op de ruimtelijke kwaliteit en beleving. Daarnaast zijn de groeimogelijkheden voor accommodaties op dit moment beperkt door wet- en regelgeving (stikstof, natuur et cetera) en sterk ingekaderd ruimtelijk beleid.

Daarentegen zien we ook voldoende kansen. Allereerst wordt er goed samengewerkt op de Veluwe om de verblijfsrecreatiesector naar een hoger niveau te tillen. De bestaande programma's bieden kansen voor Barneveld, bijvoorbeeld rondom het (re)vitaliseren van het aanbod. Ondanks de impact van corona neemt de vraag naar verwachting de komende jaren toe. De zakelijke markt is interessant en nog redelijk onontgonnen in Barneveld. Daarnaast is er een groeiende behoefte aan korte vakanties. Vrijkomende agrarische bebouwing transformeren tot accommodaties is, mits aanvullend op het bestaande aanbod, eveneens kansrijk.

Door de tweede woningenparken wordt ondersteuning van de gemeente gemist. Ondernemers – degene die zijn betrokken bij dit proces – vinden het belangrijk dat er voldoende ruimte is om in te spelen op ontwikkelingen in de markt. Meer diversiteit in het aanbod is gewenst, evenals beter inspelen op de campermarkt en een bestemming die jaarrond interessant is.
Kortom voldoende kansen, maar ook de nodige uitdagingen en verbeterpunten. Als we de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen tegen elkaar afzetten[11] en naast de Visie Toerisme en Recreatie 2030 leggen, komen we tot een aantal aanbevelingen, namelijk:

- Versterken / verdedigen: huidige aanbod optimaliseren; meer onderscheidend vermogen, meer kortdurende wisselende verhuur, meer kwaliteit (goed onderhouden, duurzaam, divers, vraaggericht). En eventueel saneren of transformeren in het geval van niet vitale bedrijven. Bewustwording creëren bij ondernemers; blijven inspelen op trends en ontwikkelingen. En zorg voor diversiteit; overal safaritenten en ecolodges levert ook eenzijdig aanbod op. Het samenspel van diverse type accommodaties en voorzieningen maakt een bestemming aantrekkelijk.
- Kansen: aanbod verbreden; zakelijke markt, vrijkomende agrarische bebouwing, ander type doelgroepen aantrekken.
- Kansen: jaarrond aanbod stimuleren om bezoekersstromen te spreiden en ook in het laagseizoen voldoende te bieden. Verblijfsrecreatie kan fungeren als vliegwiel voor dagrecreatie en horeca en vice versa.
- Groeien / versterken: ruimte bieden om te ondernemen; kritisch kijken naar de invloed van wet- en regelgeving. Beperkende factoren weghalen, zodat ondernemers ook de ruimte krijgen om te ondernemen.

[11] Volgens het principe van de confrontatiematrix. De confrontatiematrix is een onderdeel van de SWOT-analyse waarbij sterke en zwakke punten "geconfronteerd" worden met kansen en bedreigingen met als doel een goede strategie te ontwikkelen.

- **Verdedigen:** ruimtelijke kernkwaliteiten waarborgen; behouden mooie omgeving; dat is het visitekaartje. Zorgvuldig kijken hoe nieuwe ontwikkelingen kunnen worden ingepast.

Deze aanbevelingen hebben we gebruikt als basis voor het uitwerken van de ambitie en uitgangspunten in hoofdstuk 4.

4 Ambities en uitgangspunten

In dit hoofdstuk schetsen we de ambitie voor de gemeente voor 2030 (paragraaf 4.1). De ambitie hebben we vertaald naar randvoorwaarden voor succes (paragraaf 4.2), algemene uitgangspunten (paragraaf 4.3) en uitgangspunten per accommodatietype (paragraaf 4.4).

4.1 Toekomstbeeld, ambitie en strategie

Hoe ziet het verblijfsrecreatieve aanbod in Barneveld er in 2030 uit? In de visie Toerisme en Recreatie 2030 is het volgende toekomstbeeld geschetst:[12].

Toekomstbeeld: Visie Toerisme en Recreatie Barneveld 2030
De toeristisch-recreatieve sector is ambitieus en wil zich de komende jaren verder ontwikkelen. Dit komt niet alleen de toeristisch-recreatieve sector ten goede. Door cross-overs biedt dit ook kansen voor andere sectoren in het buitengebied (met name de agrarische sector) en het centrumgebied (MKB horeca en detailhandel en cultuursector). Daarnaast draagt toerisme en recreatie bij aan een aantrekkelijk woon-, leef-en vestigingsklimaat.

Met als bijbehorende ambitie:
We willen het *bestaande verblijfsrecreatieve aanbod kwalitatief (door-) ontwikkelen* en *aanvullen met bijzondere en vernieuwende concepten*. Daarnaast is *aandacht voor de kwaliteit van minder vitale vakantieparken* door het Programma Vitale Vakantieparken.

In deze visie verblijfsrecreatie bouwen we hierop voort. Op basis van de inzichten uit hoofdstuk 2 en 3 en gesprekken met de sector hebben we de ambitie verder ingevuld.

Strategie: waar werken we concreet aan

- In 2030 is Barneveld jaarrond aantrekkelijk voor de bezoeker. Het aantal overnachtingen mag de komende jaren toenemen in de schouderseizoenen (oktober – maart) met aandacht voor spreiding en een goede balans tussen recreatieve druk en draagkracht.
- Er is ruimte voor nieuwe kwalitatief goede *toeristische* accommodaties, zoals een B&B, hotel of camperplaats, mits deze bijdragen aan een kwaliteitsimpuls en grotere diversiteit in het aanbod van overnachtingsmogelijkheden.
- In beginsel is er geen ruimte voor nieuwvesting van vakantieparken. Er is, onder bepaalde voorwaarden, ruimte voor onderscheidende kleinschalige kampeerterreinen, uitbreiding van bestaande terreinen en vernieuwende concepten.
- Toeristische invulling van vrijkomende (agrarische) bebouwing is toegestaan. Belangrijk hierbij is dat er geen wildgroei aan (dezelfde typen) accommodaties ontstaat: uitgangspunt is een meer divers, kwalitatief hoogstaand en goed ingepast (er mag geen frictie ontstaan met bestaande functies in het landelijk gebied) aanbod. Dit zal nader uitgewerkt worden middels de op te stellen Uitvoeringsagenda.
- Bestaande accommodaties die het goed doen – voldoende kwaliteit en toeristisch toekomstperspectief – krijgen meer ruimte om te excelleren. Goed ondernemerschap wordt beloond.
- De verblijfsrecreatiesector draagt bij aan de landelijke duurzaamheidsopgaven door bestaand aanbod te verduurzamen en

[12] Bron: ZKA, 2020

nieuwe initiatieven passend te maken binnen de lokale duurzaamheidsambities.
- We streven naar een kwaliteitsverbetering op de bestaande boerencampings.
- We richten ons meer op de camperaar en stimuleren geschikt en divers aanbod voor deze groep. Het aanbod wordt wel gemaximaliseerd.
- We zetten in op voorkoming en bestrijding van ondermijning en criminaliteit als daar reden toe is. Het is een middel om kwaliteitsverbetering op verblijfsrecreatieterreinen te bereiken.
- Minder vitale accommodaties stimuleren we om te (re-)vitaliseren en toekomstbestendig te worden[13]. De 1 park, 1 plan aanpak helpt hierbij.
- We zetten in op een gebiedsgerichte aanpak voor mogelijke transformatie van verblijfsrecreatieterreinen. Terreinen die achterblijven qua kwaliteit (slecht onderhoud, verpaupering, ongewenst gebruik etc.) en onvoldoende toeristisch toekomstperspectief gaan we onttrekken aan de recreatieve voorraad. We gaan verkennen of door transformatie van verblijfsrecreatieve bedrijven een bijdrage geleverd kan worden aan andere beleids- en gebiedsdoelen (bijvoorbeeld een flexibele schil voor de woningmarkt). Dit zal nader uitgewerkt worden middels de op te stellen Uitvoeringsagenda.

Kansen per gebied

Het toeristisch aanbod in Barneveld is van oudsher geconcentreerd op en aan de randen van de Veluwe: Garderen, Kootwijk, Voorthuizen en in mindere mate Stroe. We gaan in Barneveld verschillend om met de gebieden hoe we toeristische ontwikkelingen stimuleren. Voor alle gebieden geldt dat ze altijd in samenhang moeten worden gezien met andere gebiedsdoelen en beleidsterreinen, denk daarbij bijvoorbeeld aan de Omgevingsvisie Barneveld. Hieronder hebben we de gebieden kort uitgelicht:

De Veluwe en Veluwerand: *de kernen Garderen, Voorthuizen, Kootwijk en Stroe*
- Garderen en Voorthuizen zijn de toeristische trekkers van de gemeente met verschillende hotels, vakantieparken en (boeren-) campings. Ook recreatief hebben deze dorpen veel te bieden. We staan positief tegenover verblijfsrecreatieve doorontwikkelingen van de bestaande recreatieparken en accommodaties in deze kernen.
- In het dorp Kootwijk bevindt zich de grootste actieve zandverstuiving van West Europa. Bezoekers komen naar Kootwijk voor de rust en natuur. Kootwijk is niet bedoeld voor massatoerisme of (grootschalige) verblijfsrecreatieve ontwikkelingen, het is juist het kleinschalige wat het gebied zo typerend maakt.
- Het dorp Stroe ligt aan de rand van de Veluwe en beschikt over een aantal vakantieparken en de nodige horeca. We staan positief tegenover verblijfsrecreatieve ontwikkelingen in deze kern.
- In het dorp Barneveld zien we ruimte voor een kleinschalig boetiekhotel. We staan positief tegenover deze verblijfsrecreatieve ontwikkeling in deze kern.

Gelderse Vallei: *de kernen De Glind, Zwartebroek, Kootwijkerbroek en Terschuur*
- In de Gelderse Vallei en in of nabij bovengenoemde kernen liggen met name kleinschalige kampeerterreinen. Voor grootschalige verblijfsrecreatieve ontwikkelingen zien we ook weinig ruimte. Wel zien we ruimte voor kleinschalig toerisme als invulling van (eventueel) vrijkomende agrarische bebouwing.

[13] Deze voorwaarden borduren voort op het huidige beleidskader verblijfsrecreatie en op de visie Toerisme en Recreatie 2030.

4.2 Randvoorwaarden voor succes

Er zijn een aantal randvoorwaarden die we op orde moeten hebben en/of in acht moeten nemen om de ambities succesvol te realiseren, namelijk:

De initiatiefnemer staat centraal

De initiatiefnemer staat centraal. Dat betekent dat initiatieven goed onderbouwd zijn, in overleg met de omgeving zijn ontstaan, voldoen aan de uitgangspunten en kaders uit deze visie (en andere relevante beleidsstukken) en de gewenste kwaliteiten toevoegen. Wij wegen af vanuit een 'ja, mits' houding en sluiten daarmee ook aan bij het denken volgens de Omgevingswet.

Rol gemeente

Wij hanteren de 'ZSG-aanpak': zelf, samen, gemeente. We laten ondernemen over aan de ondernemers en faciliteren en stimuleren hen daarbij zo goed als mogelijk. Het zijn de ondernemers die initiëren, innoveren en investeren. Wij zijn terughoudend met initiatief nemen, maar houden wel regie op (on)wenselijke ontwikkelingen, zoals permanente bewoning, uitponding en ondermaatse kwaliteit. We stimuleren en sturen ook, dagen de ondernemer uit om met een goed ondernemersplan te komen en zijn sparringpartner.

Bedrijfscontactfunctionaris / parkregisseur aanstellen

We stellen een bedrijfsfunctionaris / parkregisseur aan; één persoon die als contactpersoon voor de verblijfsrecreatieondernemers fungeert. Deze persoon dient als sparringpartner en eerste aanspreekpunt. Dit zal nader uitgewerkt worden middels de op te stellen Uitvoeringsagenda.

Kernteam aanstellen

Daarnaast gaan we een intern kernteam 'vakantieparken' in het leven roepen. Verblijfsrecreatiebedrijven krijgen steeds vaker te maken met mensen die tijdelijk huisvesting zoeken. De druk op de woningmarkt leidt tot vraag naar (permanente) huisvesting. Dit gaat ten koste van de toeristische beddencapaciteit en aantrekkingskracht. Deze opgave vraagt om een integrale aanpak, breder dan vanuit de vrijetijdssector alleen. Daarom gaan we beleidsmedewerkers vanuit verschillende disciplines betrekken bij het kernteam, zoals handhaving, economie, ruimtelijke ordening en wonen. Ter inspiratie kijken we naar de werkwijze die de gemeente Ede hanteert. Dit zal nader uitgewerkt worden middels de op te stellen Uitvoeringsagenda.

Goede borging

De uitgangspunten die in deze visie zijn benoemd moeten ook worden geborgd in andere relevante gemeentelijke documenten, waaronder de bestemmingsplannen, APV en de Omgevingsvisie Barneveld.

Proceswijzer

Om duidelijkheid te bieden aan de ondernemers en andere initiatiefnemers gaan we een proceswijzer ontwikkelen. In dit document staat stap voor stap beschreven welk proces een aanvrager moet doorlopen. Ook wordt in de proceswijzer duidelijk welke onderbouwing de gemeente graag ziet.

Goed ondernemerschap

In de visie Toerisme en Recreatie 2030 wordt geconcludeerd dat veel ondernemers 'beheerders' zijn geworden. Ondernemers moeten zich realiseren dat het belangrijk is om in te spelen op ontwikkelingen in de markt en de omgeving. De uitstraling en het product voldoet op dit moment gemiddeld genomen nog aan de wensen van een bepaalde doelgroep, maar er is te weinig aandacht voor de gast van de toekomst. Desalniettemin draaien deze parken veelal nog goed (o.a. door de gunstige ligging op de Veluwe) en is er dus geen economische prikkel om te innoveren. Daarom zetten we in op het creëren van

voldoende bewustzijn over ontwikkelingen in de markt (bijvoorbeeld gastheerschap en doelgroepen) en hoe ondernemers daar op in kunnen spelen. De bedrijfscontactfunctionaris kan hier een rol in vervullen.

Samenwerken op de Veluwe

We werken met onze Veluwe-partners op diverse gebieden aan een optimale ‘Veluwe-beleving’. Samen sta je immers sterker. Voor veel opgaven kunnen we aanhaken bij regionale programma’s, zoals Vitale Vakantieparken. We blijven hierbij betrokken en investeren in de samenwerking met onze regiopartners.

4.3 Algemene uitgangspunten

Om onze ambities te realiseren hanteren we een aantal uitgangspunten waar verblijfsrecreatie initiatieven aan moeten voldoen. Deze uitgangspunten zijn aanvullend aan de punten uit de visie Toerisme en Recreatie 2030 (zie ook 2.4, p14), We staan positief tegenover initiatieven die een bijdrage leveren aan meerdere uitgangspunten.

Focus op kortdurende wisselende verhuur

Voor de recreatieve beleving op een bedrijf en om economisch van belang te zijn, is het zaak in te blijven zetten op kortdurende wisselende toeristische verhuur. Meer accommodaties voor langdurige verhuur is niet gewenst.

Permanente bewoning niet toegestaan

Permanente bewoning van recreatieobjecten mag niet in de gemeente Barneveld. We zien echter dat door krapte op de woningmarkt (o.a. spoedzoekers, huisvesting van mensen met sociale problematiek en arbeidsmigranten) de druk op de sector toeneemt. Ondernemers ontvangen steeds vaker verzoeken voor (semi-) permanente huisvesting. Hoewel permanente bewoning niet is toegestaan loopt handhaving soms tegen gevallen aan die vragen om maatwerk. We gaan in afstemming met de OddV ons handhavingsbeleid vernieuwen met oog voor het toepassen van individueel maatwerk en waar mogelijk gericht op preventie. Dit zal nader uitgewerkt worden middels de op te stellen Uitvoeringsagenda.

Uitponding

Bij de koopmarkt van recreatiewoningen ligt de focus steeds vaker op vastgoed-gedreven verkaveling (uitponding) i.p.v. toeristische verhuur. Zo ontstaat steeds meer eenzijdig (tweede woningen) aanbod en worden problemen voor de toekomst gecreëerd. Het probleem van uitponding vraagt om een gerichte aanpak, maar de juridische mogelijkheden zijn (nog) beperkt. De mogelijkheden die we hebben (zoals ruimtelijk regelen dat er sprake moet zijn van bedrijfsmatige exploitatie), gebruiken we en verder zetten we in op extra juridische mogelijkheden via o.a. het programma Vitale Vakantieparken. Daar waar sprake is van uitponding in een bestaande situatie wordt dat gerespecteerd. Nieuwe constructies met uitponding willen we voorkomen.

Behoud en stimuleren van diversiteit in accommodatietype

In Barneveld willen we een zo divers mogelijk aanbod van verblijfsaccommodaties bieden. Het is belangrijk dat er geen wildgroei aan dezelfde type accommodaties ontstaat. Tenminste de bestaande verhouding tussen verschillende type verblijfsaccommodaties moet behouden blijven. Daarnaast wordt meer diversiteit gestimuleerd. In de Uitvoeringsagenda is aandacht voor de verhouding tussen verblijfsaccommodatietypes.

Meerwaarde in de markt

De verblijfsrecreatie in gemeente Barneveld is slechts beperkt onderscheidend. Alhoewel er zeker uitzonderingen bestaan, zijn er veel bedrijven die soortgelijk aanbod bieden en dezelfde doelgroepen aantrekken. We staan met name positief tegenover initiatieven die een duidelijke meerwaarde in de markt hebben en onderscheidend zijn ten opzichte van het bestaande aanbod. We zetten met name in op vakantiegangers uit eigen land en bezoekers uit de dichtbij markten Duitsland en Vlaanderen. In de visie Toerisme en Recreatie 2030 hebben we met betrekking tot de binnenlandse markt gekozen voor een focus op de plezier-, harmonie- en verbindingszoeker. We staan positief tegenover (bestaande en nieuwe) initiatieven die bijdragen aan een kwalitatief hoogwaardiger overnachtingsproduct voor deze doelgroepen.

Meer toerisme in de schouderseizoenen

We zetten in op verlenging van het toeristisch seizoen. Om Barneveld gedurende het laagseizoen aantrekkelijker te maken voor toeristen, wordt jaarrond exploiteren gestimuleerd. Dit levert ook kansen op voor de

dagrecreatie en horeca; zij kunnen hiervan profiteren door jaarrond beleefbare voorzieningen aan te bieden. Personeel kan hierdoor jaarrond in dienst blijven, wat positieve effecten heeft voor de werkgelegenheid, maar ook voor de continuïteit van personeel voor bedrijven. Zowel de verblijfs- als dagrecreatie kan profiteren van deze ontwikkeling en elkaar versterken. Om jaarrond exploiteren te stimuleren zal onderzocht worden of aanpassing van onze ruimtelijke plannen benodigd is. Dit zal nader uitgewerkt worden middels de op te stellen Uitvoeringsagenda.

Kwaliteitsverbetering: stimuleren doorontwikkeling bestaande parken

De vraag naar bijzondere verhuuraccommodaties neemt toe. Bedrijven die een breed palet aan toeristische accommodatievormen bieden doen het doorgaans goed. Een toename van het aantal *toeristische* staanplaatsen en verhuuraccommodaties zal bijdragen aan een toenemende keuzemogelijkheid voor de toerist om te verblijven in Barneveld. En daarmee de toeristische aantrekkingskracht van Barneveld vergroten, seizoen verlenging stimuleren en meer economische activiteit in de regio brengen.
We zien het toevoegen van bijzondere verhuuraccommodaties (al dan niet ter vervanging van bestaande accommodaties) graag gerealiseerd op bestaande parken. Toevoegen is alleen mogelijk mits wordt voldaan aan de uitgangspunten in deze paragraaf. In beginsel is er geen ruimte voor nieuwe reguliere vakantieparken. Met uitzondering van (bijzondere) bedrijven die nu nog niet tot het toeristische aanbod behoren.

Tweede woningenparken

In de gemeente Barneveld is ruimte voor de bestaande tweede woningenparken, maar er is geen ruimte voor nieuwe, of uitbreiding van, tweede woningenparken. We stimuleren kwaliteitsverbetering op de bestaande parken door met een 1-park-1-plan aanpak te werken. Daarbij maken we gebruik van Vitale Vakantieparken Veluwe. De bedrijfscontactfunctionaris kan dit proces aanzwengelen en begeleiden. Parken zonder recreatief toekomstperspectief en onvoldoende kwaliteit kunnen aan de recreatievoorraad worden onttrokken, door bijvoorbeeld een (tijdelijke) functieverandering. Per park bekijken we wat nodig is. Daarbij moet sprake zijn van een goede balans tussen enerzijds de nieuwe ontwikkeling en anderzijds de onttrekking van het park (verevening). Uitgangspunt is dat beperkt toeristisch ondernemerschap en oneigenlijk gebruik niet moet worden beloond door bijvoorbeeld waardestijging van de grond door de functieverandering.

Hotelontwikkelingen

Op dit moment zijn binnen alle horeca- en centrumbestemmingen hotels toegestaan. Dat gaan we beter reguleren. We zien met name kansen voor kleinschalige bijzondere hotelaccommodaties (zoals een boetiekhotel) en de zakelijke markt. We willen meer grip krijgen op nieuwe ontwikkelingen. Daarom gaan we onze bestemmingsplannen aanpassen en een nieuwe regeling toevoegen waarmee we beter kunnen inspelen op de markt.

Focus op de zakelijke markt

Wij staan positief tegenover initiatieven gericht op de zakelijke markt. De zakelijke markt – één- en meerdaags toerisme – groeit. Met name hotels richten zich (steeds meer) op de zakelijke markt. Dit biedt goede perspectieven voor de komende jaren. Zo bieden ze onder andere werkplekken, vergaderlocaties en congresmogelijkheden aan. Vooral hotels in een inspirerende omgeving (ruimte, natuur, etc.) lijken de zakelijke markt aan te trekken.

Duurzaamheid

We verwachten dat ondernemers serieus bezig zijn met duurzaamheid en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). We staan positief tegenover initiatieven met aantoonbaar aandacht voor het milieu, de natuur en leefomgeving.

Behoud ruimtelijke kwaliteit

Ons landschap is een groot goed. We zijn een gebied met grote landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten. Die moeten we koesteren en respecteren. Goede landschappelijke inpassing van bestaande en nieuwe initiatieven vinden we belangrijk alsmede het respecteren van de leefomgeving en gebruiksmogelijkheden van andere functies in de buurt. Daarmee dragen we bij aan de aantrekkingskracht van onze gemeente.
Via het provinciale project omtrent recreatiezonering is er aandacht voor de natuur en biodiversiteit. Wij zetten ons in voor behoud van de natuur, maar vinden het ook belangrijk dat de natuur toegankelijk is (bijvoorbeeld middels recreatieve route infrastructuren) voor bezoekers en onze eigen inwoners. Onze bezoekers komen immers voor een belangrijk deel voor deze natuur.

Er zijn ook de nodige andere ontwikkelingen die invloed hebben op onze landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en aantrekkingskracht, zoals op het gebied van de energietransitie (zonneparken en windmolens). Deze leiden idealiter tot minimale overlast.
In mogelijke toekomstige plannen voor windmolens wordt rekening gehouden met de gevolgen voor de verblijfsrecreatieve sector. De sector wordt via de Gebiedstafel Wind betrokken bij te nemen stappen om de lusten en lasten zoveel mogelijk in balans te houden en overlast te beperken door een deel van de opbrengsten (gebiedsfonds) rechtstreeks ten goede te laten komen aan het gebied.

Spreiding van de bezoekers

In bepaalde delen van de gemeente, bijvoorbeeld in de kernen Garderen en Kootwijk, is het in het hoogseizoen al erg druk. We stimuleren toeristische ontwikkeling in gebieden waar de toeristische druk in verhouding nog laag is. Ontwikkelingen vinden plaats daar waar het kan op passende schaal. Daar waar het niet kan trappen we op de rem om overlast te voorkomen en Barneveld leefbaar te houden en de kernkwaliteiten van de Veluwe te waarborgen, zie ook paragraaf 4.1; kansen per gebied.

4.4 Uitgangspunten per accommodatietype

Het toekomstbeeld, de randvoorwaarden en de algemene uitgangspunten leiden tot een aantal kaders per accommodatie type die in deze paragraaf worden beschreven. De hiervoor omschreven randvoorwaarden en uitgangspunten gelden ook voor de afwegingen die gemaakt worden bij de ontwikkeling van specifieke accommodaties.

Vakantieparken

Onder vakantieparken/verblijfsrecreatie terreinen verstaan we zowel kampeerterreinen als huisjesterreinen. Dit zijn terreinen met (volledig of gedeeltelijk) toeristische slaapplaatsen, waarop kan worden overnacht in tenten, toercaravans, campers, tenthuisjes of trekkershutten. Evenals terreinen met een aantal zomerhuisjes, stacaravans, (vakantie-)bungalows of (vakantie-) appartementen, die hoofdzakelijk voor verhuur door de exploitant of beheerder van het complex beschikbaar zijn.

Om ruimte te geven, moet je eerst ruimte afnemen

We gaan meer ruimte bieden, daarvoor moeten we wat veranderen aan de huidige planologische kaders. Daarom worden de directe bouwmogelijkheden voor vakantieparken in de bestemmingsplannen ingeperkt. Hiervoor in de plaats gaan we afwijkingsmogelijkheden opnemen die meer ruimte bieden aan de wenselijke ontwikkelingen, maar dus wel met een afwegingsmoment. We zetten daarbij in op een parkgerichte benadering en vinden het belangrijk dat in een vroegtijdig stadium overleg met park, gemeente en andere betrokkenen plaatsvindt. Daarmee willen we ook toeristische plaatsen op vakantieparken

behouden. Aanpassing van de huidige planologische kaders zal nader worden uitgewerkt in de op te stellen Uitvoeringsagenda.

Bestaande parken, moderne maten

Bestaande parken mogen bij recht de bestaande bebouwing vervangen. Omdat we vinden dat accommodaties mee moeten kunnen gaan met de tijd kunnen ze middels een afwijkingsmogelijkheid vergroot worden naar moderne afmetingen. De oppervlakte van een recreatiewoning mag maximaal 100 m^2 bedragen, waarbij we in beginsel uitgaan van één bouwlaag met kap. Voor stacaravans mag de oppervlakte maximaal 70 m^2 bedragen. In de geldende bestemmingsplannen zijn ook regels opgenomen voor de bebouwingsdichtheid op een vakantiepark. Hoe groter de oppervlakte van een woning hoe groter het perceel. Deze regels laten we meegroeien met de moderne oppervlaktes. In bijzonder gevallen kan daarvan afgeweken worden, er is dan altijd sprake van maatwerk.

Ontwikkelingsmogelijkheden: één park, één plan

Vakantieparken gaan we snel faciliteren om als park te excelleren. Daarom nemen we in bestemmingsplannen afwijkingsmogelijkheden op voor ontwikkelingen binnen de grenzen van het park. We kiezen voor een parkgerichte benadering: één park, één plan. Deze mogelijkheden gelden in beginsel alleen voor parken waar sprake is van kortdurende wisselende toeristische verhuur. Uit de plannen moet duidelijk blijken dat de ontwikkeling bijdraagt aan het toeristisch product van Barneveld en dat de kwaliteit van het park wordt verbeterd.

Bij nieuwe ontwikkelingen vinden we het daarnaast belangrijk dat het park qua aard en schaal past binnen de omgeving. De aanwezige landschappelijke kwaliteiten en natuurwaarden mogen niet worden aangetast en worden bij voorkeur versterkt. Andere aanwezige functies (zoals wonen en bedrijven) mogen niet in hun mogelijkheden worden beperkt. Participatie met de omgeving is daarom een voorwaarde.
Er geldt op voorhand geen beperking aan de oppervlakte van bebouwing ten behoeve van beheer en recreatieve voorzieningen, ze moeten passen binnen de hiervoor gestelde kaders.

Dit betekent dat er ontwikkelingsmogelijkheden zijn, waarbij we werken volgens de één park, één plan gedachte, als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- Uitsluitend voor kortdurende wisselende toeristische verhuur
- De kwaliteit van het park moet verbeteren door de ontwikkeling
- Toeristisch product van Barneveld wordt versterkt door de ontwikkeling
- Ontwikkeling past bij de aard en schaal van het park
- De aanwezige natuur en landschappelijke kwaliteiten worden niet aangetast en bij voorkeur versterkt
- Gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden worden niet beperkt
- Er heeft overleg met de omgeving plaatsgevonden
- Aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid

Recreatieve voorzieningen

Vakantieparken met wisselende toeristische verhuur mogen hun recreatieve voorzieningen, zoals een restaurant of een zwembad, breder inzetten dan alleen voor eigen gasten. Uitgangspunt daarbij is dat deze voorzieningen:

- Een recreatief karakter hebben
- Bijdragen aan het functioneren en excelleren van een park

Uitbreiding en nieuwvestiging

In beginsel is er geen ruimte voor nieuwvestiging van vakantieparken. Wel zien wij ruimte voor initiatieven van beperkte omvang bij voormalige agrarische bedrijven, bijvoorbeeld het omzetten van een boerencamping naar een regulier kampeerterrein. Uitbreiding van terreinen is mogelijk mits dat bijdraagt aan versterking van het toeristisch- recreatieve product. Dat kan op meerdere manieren: vernieuwend aanbod, vernieuwende doelgroep of als wijze om te komen tot kwaliteitsverbetering van het gehele park. In alle gevallen moet bij uitbreiding sprake zijn van extra capaciteit voor kortdurende wisselende toeristische verhuur.

Transformatie

Het transformeren van een park naar een andere functie is altijd maatwerk. Eerste stap bij een dergelijke ontwikkeling is het onderzoek naar de vitaliteit van vakantieparken. Een transformatie moet bijdragen aan het saneren van de onderkant van het aanbod aan vakantieparken de zogenoemde, achterblijvers en zorgenkindjes. Kwaliteit en perspectief zijn bij deze afweging de bepalende factoren.
De tweede stap is de omgeving waarin het park dat wil transformeren ligt. Bij een park wat buiten een recreatiecluster ligt, op een recreatief gezien minder goede locatie is er meer aanleiding om mee te werken aan transformatie. Dit geldt ook voor vakantieparken die op locaties liggen, die minder gunstig zijn vanwege andere ruimtelijke ontwikkelingen of zelfs een knelpunt vormen.

We zijn voornemens hier nadere kaders voor op te stellen en onderzoeken of dat in regionaal verband kan.

Samenvattend:

- In beginsel is er geen ruimte voor nieuwvestiging van vakantieparken
- We zetten in op een parkgerichte benadering en vinden het belangrijk dat in een vroegtijdig stadium overleg met park, gemeente en andere betrokkenen plaatsvindt
- Bestaande parken mogen bij recht de bestaande bebouwing vervangen
- Oppervlakte recreatiewoning is maximaal 100 m^2, één bouwlaag met kap
- Oppervlakte stacaravans is maximaal 70 m^2
- Eén park, één plan werkwijze voor ontwikkelingen
- Transformeren van een park naar een andere functie is altijd maatwerk

Losse recreatiewoningen

Losse recreatiewoningen zijn solitaire bungalows en/of huisjes die niet op een verblijfsrecreatieterrein zijn gelegen.

De gemeente wil bestaande, losse, recreatiewoningen de kans geven zich te onderscheiden op de markt. Daarom mogen deze recreatiewoningen uitbreiden tot een oppervlakte van maximaal 100m^2 (één bouwlaag met kap). Voorwaarde is dat altijd sprake moet zijn van kortdurende wisselende verhuur en kwaliteitsverbetering. Die kwaliteitsverbetering kan in de verbetering van het huisje, ruimere kamers of bijvoorbeeld het toevoegen van een sauna zitten, maar ook in betere landschappelijke inpassing. Een bijgebouw van maximaal 15 m^2 en een carport zijn toegestaan bij de recreatiewoning.

Nieuwe, losse recreatiewoningen zijn in beginsel niet overal toegestaan. We volgen hierin het provinciale beleid wat inhoud dat een nieuwe solitaire recreatiewoning alleen is toegestaan als op die plek ook normale woningbouw

is toegestaan. Voorwaarde is ook dat sprake moet zijn van bedrijfsmatige exploitatie. Als gemeente vinden we het belangrijk dat er sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Om deze afweging goed te kunnen maken is er bij een dergelijk initiatief altijd sprake van maatwerk.

De functie van een losse recreatiewoning mag in principe niet veranderd worden. Als een functieverandering toch aan de orde is dan is er altijd sprake van maatwerk. In dat geval voegt een recreatiewoning niks meer toe aan het recreatieve product van Barneveld. Dit hangt bijvoorbeeld samen met de plek waar de recreatiewoning staat. Een woonwijk of locatie met meer bedrijvigheid is minder geschikt.

Samenvattend:
Bestaande losse recreatiewoningen mogen in oppervlakte uitbreiden, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- Er moet altijd sprake zijn kortdurende wisselende verhuur
- Er moet sprake zijn van een kwaliteitsverbetering
- Oppervlakte recreatiewoning is maximaal 100 m^2, één bouwlaag met kap
- De oppervlakte van een bijgebouw is maximaal 15 m^2
- Een carport is toegestaan

Bed & Breakfast

Een Bed & Breakfast is kleinschalig, ondergeschikt aan de woonfunctie en wordt gerund door de hoofdbewoner als nevenactiviteit. In een B&B kun je kortdurend overnachten en ontbijten.

Een B&B mag in de woning worden gerealiseerd of in een bijgebouw. Als een B&B in een bijgebouw wordt gerealiseerd moet duidelijk zijn dat het echt om een B&B gaat en niet om een losse recreatiewoning. Dat betekent dat er geen keuken, washok of andere ruimten in het bijgebouw aanwezig zijn die makkelijk bij de kamers kunnen worden aangetrokken. In een woning of bijgebouw mogen maximaal 2 kamers, met elk 2 bedden ten behoeve van een B&B worden gerealiseerd. Het is wel toegestaan een kinderbedje toe te voegen. De B&B moet altijd ondergeschikt zijn aan de woonfunctie. Dat betekent dat de bebouwing altijd uitstraalt dat het om een woning gaat. Daarnaast mag de oppervlakte van een B&B in een bijgebouw maximaal 60 m^2 bedragen. Om overlast van parkeren te voorkomen moet parkeren op het eigen erf plaatsvinden.

In bijzondere situaties, bijvoorbeeld om erfgoed te behouden zijn meer of grotere kamers per B&B mogelijk. Een dergelijk initiatief is maatwerk waarbij o.a. wordt gekeken naar de toegevoegde waarde t.o.v. het bestaande aanbod.

Samenvattend betekent dat het volgende:

B&B in een woning
In een woning is een B&B toegestaan. Hiervoor is geen vergunning nodig. Mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
- De B&B is ondergeschikt aan de woonfunctie
- Maximaal 2 kamers, met 2 bedden per kamer
- Parkeren op eigen erf

B&B in een bijgebouw
Een B&B in een bijgebouw bij een woning is alleen toegestaan met een Omgevingsvergunning en onder de volgende voorwaarden:
- Maximaal 2 kamers, met 2 bedden per kamer
- Geen keuken of ruimten die omgebouwd kunnen worden tot keuken
- Maximale oppervlakte 60 m^2
- Parkeren op eigen erf

Particuliere verhuur

Particuliere verhuur is het verhuren van een huis door de bewoner als deze zelf afwezig is.

In Barneveld is het toegestaan een eigen woning te verhuren aan toeristen voor kort verblijf. De woning is in dit geval duidelijk ingericht voor eigen bewoning. Er mogen geen woningen aan de woningvoorraad worden onttrokken om particulier te worden verhuurd voor recreatief gebruik. Een woning mag daarom niet meer dan 60 nachten per kalenderjaar worden verhuurd tijdens afwezigheid van de bewoner. Dit kan een aaneengesloten periode zijn of meerdere korte periodes van in totaal 60 nachten. De bewoner van de woning is verantwoordelijk voor de verhuur. Om grip te houden op deze vorm van verhuur wordt een registratieverplichting ingesteld. Ook wordt opgetreden bij overlast. Voor particuliere verhuur is het betalen van toeristenbelasting verplicht.

In bijzondere situaties, bijvoorbeeld ten behoeve van het behoud van erfgoed kan van bovenstaande worden afgeweken. Bij een dergelijk initiatief is altijd sprake van maatwerk waarbij o.a. wordt gekeken of het initiatief aanvullend is op het bestaande verblijfsrecreatieve aanbod in Barneveld.

Samenvattend:
Particuliere verhuur (bijvoorbeeld via een platform zoals AirBnB of Wimdu) is in de gemeente Barneveld toegestaan, mits:

- De woning duidelijk ingericht is voor eigen bewoning
- Dit niet meer dan 60 nachten per kalenderjaar is
- De verhuurder een registratienummer voor de woning heeft
- Geen overlast voor omwonenden wordt veroorzaakt
- Toeristenbelasting wordt betaald
- Parkeren op eigen erf

Hotels

Een hotel is een accommodatie met slaapplaatsen voor logiesverstrekking in overwegend één- en tweepersoonskamers tegen boeking per nacht, waar afzonderlijke maaltijden, kleine etenswaren en dranken kunnen worden verstrekt.

In Barneveld zijn meerdere hotels die we graag behouden. De huidige ruimtelijke kaders en regels voor de hotels werken goed. Daar veranderen we voorlopig niks aan.
Nieuwe hotels zien we graag komen mits deze passen bij onze ambities. Hotels gericht op de zakelijke markt, hostels en boetiekhotels passen daarbij. We vinden het belangrijk dat nieuwe initiatieven zich onderscheiden en bijdragen aan de diversiteit van het aanbod.
Daarnaast hangt de impact van een hotel op de leefomgeving sterk samen met de locatie, de omvang en ook andere activiteiten die in het hotel worden georganiseerd. Bij een boetiekhotel in een oud pand in het centrum van een dorp spelen andere vragen dan bij een groter hotel met congreszalen. Daarom is er bij nieuwe ontwikkelingen altijd sprake van maatwerk.

Om meer ruimte te bieden voor hotelplannen die passen bij onze ambities moeten we wat veranderen aan de huidige planologische kaders. Daarom worden de directe bouwmogelijkheden voor hotels in de bestemmingsplannen ingeperkt. Hiervoor in de plaats gaan we afwijkingsmogelijkheden opnemen die meer ruimte bieden aan de wenselijke ontwikkelingen, maar dus wel met een afwegingsmoment. We zetten daarbij in op een bedrijfsgerichte benadering en vinden het belangrijk dat in een vroegtijdig stadium overleg met hotel, gemeente en andere betrokkenen plaatsvindt.

Samenvattend:
Nieuwe hotels zijn in de gemeente Barneveld toegestaan, mits:
- Ze gericht zijn op de zakelijke markt en/of onderscheidend zijn, denk aan hostels en boetiekhotels
- Bijdragen aan het recreatieve product van Barneveld
- Passen bij de aard en schaal van de omgeving
- Geen overlast voor omwonenden wordt veroorzaakt

Kleinschalig kampeerterrein

Een kleinschalig kampeerterrein heeft een beperkt aantal standplaatsen, is ondergeschikt aan de hoofdfunctie en wordt gerund door de hoofdbewoner als nevenactiviteit.

De gemeente wil graag ruimte bieden aan vernieuwende kampeerconcepten. In totaal is er ruimte voor maximaal 30 kleinschalige kampeerterreinen in de gemeente Barneveld. Bestaande kleinschalige kampeerterreinen moeten hun bedrijfsvoering en kwaliteit waar nodig kunnen verbeteren. Het aanbieden van (bij voorkeur onderscheidende) verhuuraccommodaties in het toeristisch seizoen draagt hieraan bij.
Ook de realisatie van een sanitaire voorziening of opslaggebouw kan bijdragen aan het verbeteren van de bedrijfsvoering en kwaliteit. Horecavoorzieningen of bijvoorbeeld een zwembad passen in beginsel niet bij een kleinschalig kampeerterrein.

Bij ontwikkelingen zal nadrukkelijk ook naar de directe omgeving worden gekeken. In het buitengebied komen verschillende functies bij elkaar en ligt veel natuur en waardevol landschap. We streven er naar dat nieuwe ontwikkelingen hand in hand gaan met de bestaande functies en het liefst iets toevoegen aan hun omgeving (de ruimtelijke kwaliteit versterken). Daarom moet bij de ontwikkeling van een kleinschalig kampeerterreinen onderbouwd worden wat de meerwaarde is van het initiatief voor de omgeving. Landschappelijk moet het initiatief goed worden ingepast.

Samenvattend:
- Er is ruimte voor in totaal 30 kleinschalige kampeerterreinen in de gemeente
- Het aantal kampeerplaatsen mag 25 bedragen
- Jaarrond exploitatie van kampeermiddelen is toegestaan
- Geen vaste recreatieve voorzieningen zoals stacaravans
- Altijd bij een (voormalig) agrarisch bedrijf

Camperterrein / -plaats

Een camperterrein / -plaats is een speciaal voor campers ingerichte parkeerplaats, niet op een verblijfsrecreatieterrein gelegen. Hier mag de camper worden geparkeerd op een camperplaats en is recreatief overnachten toegestaan. Een camper of kampeerauto is een motorvoertuig, dat is ingericht om in te overnachten en te verblijven.

De gemeente Barneveld ziet kansen voor de camperaar en wil voorzien in een geschikt en divers aanbod. Een groot deel van de camperraars maakt gebruik van de reguliere verblijfsrecreatieterreinen. Voor de camperaar die niet op een verblijfsrecreatieterrein wil verblijven, maar wel in een omgeving met toeristisch-recreatieve voorzieningen maken we camperplaatsen mogelijk.

Binnen de gemeente zijn in beginsel maximaal 5 camperterreinen mogelijk, met op elk terrein ten hoogste 8 camperplaatsen. Het realiseren van een dergelijk terrein is altijd maatwerk. Waarbij de kwaliteit van het initiatief voorop staat. We vinden het belangrijk dat een camperterrein in de nabijheid (fietsafstand) van toeristische plaatsen, horeca, middenstand, dagrecreatieve voorzieningen, wandel- en fietsroutes ligt. Het camperterrein draagt daarmee bij aan het recreatieve product van de gemeente Barneveld.
Op het camperterrein moet het ook goed verblijven zijn. Dat betekent dat bijvoorbeeld een ligging aan een drukke weg of bij een bedrijf met veel geluid of geuroverlast niet wenselijk is. Het camperterrein moet goed in de omgeving en het landschap worden ingepast. Een camperterrein mag het woon- en leefgenot van woningen, voorzieningen en scholen niet aantasten.
Om onderscheidend te zijn ten opzichte van reguliere verblijfsrecreatieterreinen zijn op camperterreinen in principe geen recreatieve voorzieningen en sanitaire voorzieningen toegestaan

Naast het hiervoor omschreven afwegingskader zijn er ook een aantal (organisatorische) randvoorwaarden:

- Een camperterrein mag niet in de directe nabijheid (binnen 500 meter) van een verblijfsrecreatieterrein (incl. kleinschalig kampeerterrein) worden gerealiseerd, waarbij kampeermiddelen zijn toegestaan.
- Het camperterrein wordt alleen voorzien van basisvoorzieningen, te weten: een water- en elektra aansluiting.
- De camperplaatsen mogen alleen worden gebruikt voor wisselend en kortdurend verblijf (maximaal 2 nachten) door camperaars. De ondernemer moet dit kunnen aantonen door middel van registratieplicht, zoals gebruikelijk is voor de aangifte van de toeristenbelasting. Daarbij geldt de aanvullende voorwaarde dat ook kentekens worden geregistreerd.
- Indien camperaars voor de overnachting betalen geldt dat zij toeristenbelasting betalen.

Samenvattend:

- Per terrein voor camperplaatsen mag ruimte worden geboden aan maximaal 8 camperplaatsen
- Binnen de gemeente zijn maximaal 5 nieuwe camperaccommodaties buiten reguliere terreinen toegestaan
- Er is altijd sprake van maatwerk, waar een ruimtelijk afwegingskader geldt
- Naast het ruimtelijke afwegingskader gelden organisatorische randvoorwaarden waar aan voldaan moet worden

Groepsaccommodaties

De groepsaccommodaties die we hebben binnen de gemeente behouden we graag. Ze dragen bij aan een divers aanbod. Het huidige planologische kader volstaat. Nieuwe groepsaccommodaties zijn mogelijk. Maar gezien de impact op de omgeving van een groepsaccommodatie is altijd sprake van maatwerk. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de ligging, de bereikbaarheid, de inpassing en mogelijke overlastsituaties.

Samenvattend:

- Bestaande behouden
- Nieuwe groepsaccommodaties zijn mogelijk, maar dit is altijd maatwerk

Bijlage 1: SWOT-analyse

Sterkten:	Zwakten:
▪ Centrale ligging in Nederland ▪ Goede bereikbaarheid via zowel de snelweg als het spoor ▪ Veel rust en ruimte ▪ Er is veel groen in de gemeente en daarmee samenhangend een breed aanbod aan routes (wandelen, fietsen, paardrijden) om dit te beleven ▪ Verblijfsrecreatie aanbod grotendeels vitaal: zowel qua kwaliteit als toekomstbestendigheid voldoende ▪ Ligging nabij de natuur van de meeste accommodaties is zeer aantrekkelijk ▪ Bezettingsgraden zijn goed ▪ Er zijn veel kleinschalige vakantieparken: dat maakt het aanbod charmant, persoonlijk en toegankelijk ▪ Veelsoortig verblijfsaanbod, voornamelijk geclusterd rond Garderen en Voorthuizen	▪ Weinig grote landelijk bekende merken: dit zijn doorgaans de accommodaties die veel toeristen trekken ▪ bij initiatieven is (bijna) altijd een procedure nodig o.g.v. het bestemminsplan. Dit kost tijd ▪ De gemeente biedt weinig toeristische slaapplaatsen (kortdurende wisselende verhuur): een aanzienlijk deel van de bedden wordt voor langere tijd verhuurd ▪ Veel parken zijn gelegen in 'clusters van terreinen': negatief effect op 'ruimtelijk gevoel' ▪ De parken scoren qua vitaliteit over het algemeen niet heel positief én niet heel negatief ▪ Er is weinig onderscheidend vermogen en beperkte diversiteit: met name qua vakantieparken, veelal 'slapende' tweede huisjesparken, met geen of weinig recreatieve voorzieningen en vergelijkbare accommodaties ▪ In verhouding met andere regio's minder bedrijven die voorop lopen ▪ Aanbieders zijn grotendeels seizoensgebonden en weersafhankelijk
Kansen:	**Bedreigingen:**
▪ De komende jaren zal de coronapandemie naar verwachting nog voor de nodige onzekerheid zorgen. Voor binnenlands toerisme wordt herstel verwacht in 2022, voor inkomend toerisme wordt het herstel niet eerder van 2024 verwacht ▪ Goede tijden voor Nederlandse verblijfsrecreatie bedrijven, omdat Nederlanders ook komende jaren nog liever in eigen land zullen blijven ▪ Toerisme en recreatie in relatie tot de agrarische sector in de meest brede zin ▪ Als gevolg van bevolkingsgroei en verstedelijking, (verwachtte) groei van toerisme en toenemende behoefte aan onthaasten kunnen we een toenemende druk verwachten in natuurgebieden. Dit kan kansen bieden voor relatief rustige bestemmingen en gebieden ▪ Groeiende behoefte aan korte vakanties (short breaks)	▪ Door)ontwikkeling van (online) concurrentie onder nationale en internationale bestemmingen voor short breaks en vakanties ▪ Opening vliegveld Lelystad en het daarmee samenhangende geluidsoverlast ▪ Ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie, zoals windmolens en zonneparken. Mogelijke invloed op de ruimtelijke kwaliteit, beleving en het imago ▪ Sterk afhankelijkheid van binnenlandse markt ▪ Lastendruk toeristische verblijfssector i.c.m. afgenomen investeringsmogelijkheden (deel bedrijven) als gevolg van impact coronapandemie ▪ Door wet- en regelgeving (natuur, agrarische sector, stikstof) beperkte groeimogelijkheden o.a. vanuit provinciaal beleid

▪ Regionale/provinciale aanpak kwaliteit vakantieparken via o.a. Vitale Vakantieparken en Ontwikkelingsmaatschappij ▪ Groeiende zakelijke markt, één-en meerdaags toerisme ▪ Beter ontsluiting door mogelijke komst intercitystation ▪ Samenwerking op de Veluwe tussen gemeente, provincie, terreineigenaren en toeristische attracties om Veluwe op 1 te houden ▪ Buitenlandse gasten aantrekken ▪ Campers mogen ook op aangewezen plekken buiten recreatieterreinen staan	

Bijlage 2: Deelnemers recreatieateliers

Deelnemers Recreatieatelier

Rick Otter	Recreatiepark de Boshoek
Ab Wolswinkel	Recreatieterrein ’t Zuiderland
Bas Möhle	Camping Jacobus Hoeve
Nellie Oudendorp	Camping ‘De Reebok’
Wilco de Jong	Go Barneveld
Joop Koot	Gelderse Campercentrale
Daniëlle Dijkstra	Westcord Hotel de Veluwe
Stijn Boode	HISWA/Recron
Linda van de Bor	Minicamping De Kleine Stroet
Marco & Bianca	B&B Garderbroek
Mark Wichers	De IJsvogel
Stefan Schaafsma	Camperplaats Gasterij Zondag
Wim & Adrie Veldhuizen	B&B Groot Overhorst
Wouter Wagelaar	Hotel ’t Speulder bos & Hotel Groot Heideborgh
Erik van Ommen	Ackersate Vakantieparken
Bert Nellestijn	NKC